

מדינת ישראל

משרד החינוך

מינהל פדגוגי

אגף בכיר שירות פסיכולוגי יעוצי

אגף לקויות למידה והפרעת קשב

כשלקות למידה והפרעת

קשב פוגשות את הלמידה

המקוונת מרחוק

שותפים לכתיבת המסמך: מומחים

מהאקדמיה, נציגי עמותת "קווים

ומחשבות"

מצגת מלווה

קישור למסמך המלא

אייר תש"ף מאי 2020

מטרות

התווית דרך לצוותי החינוך
בתחומי התוכן בהוראה

הקניית כלים לתלמידים בדגם של
עיצוב אוניברסלי בהוראה

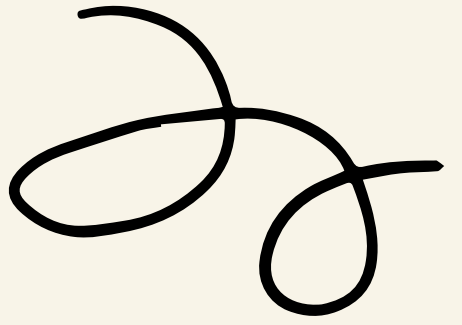
הכלת השונה והתאמת
ההוראה והלמידה

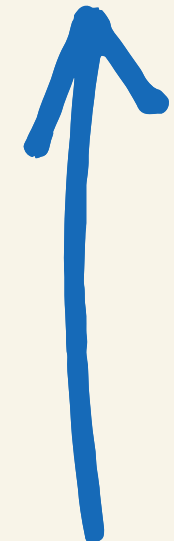
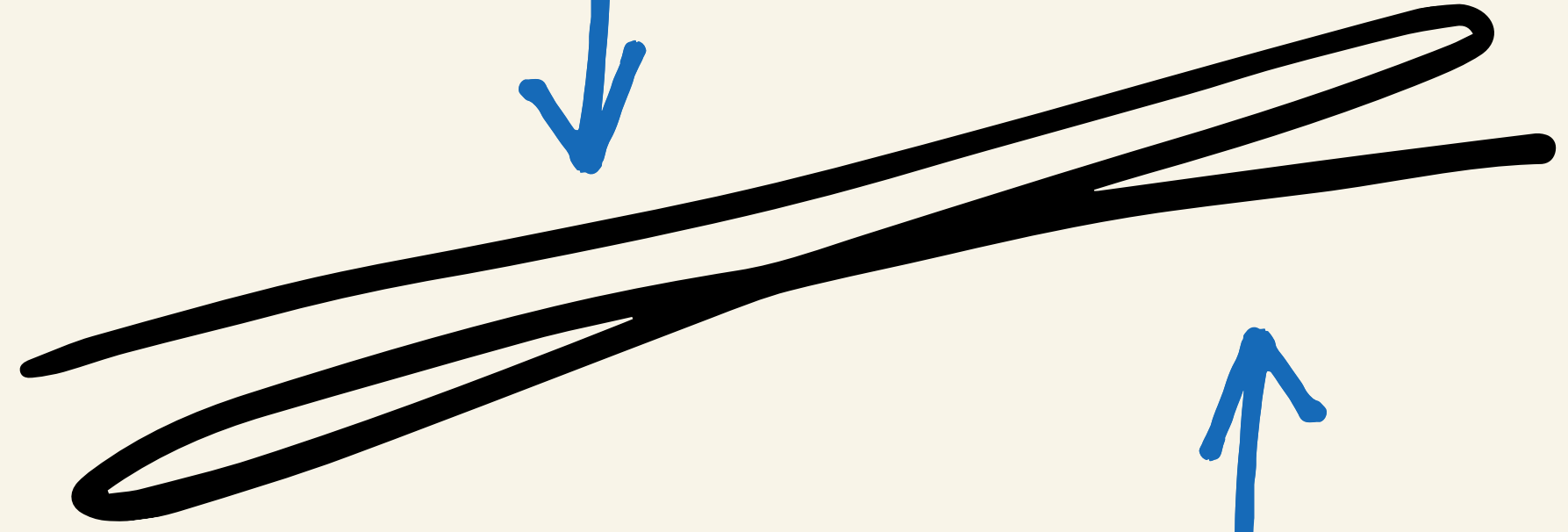
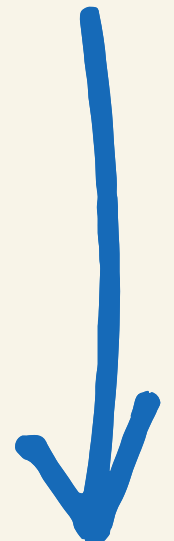
המלצות לתכנון ארגון
ונייהול ההוראה, הבניית
הידע והקניית מיומנויות

באמצעות אסטרטגיות נכונות אפשר להתאים מערך
שיעור אחד ללומדים מסוגים שונים

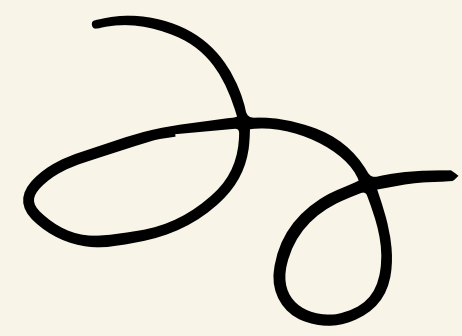
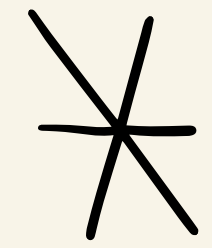
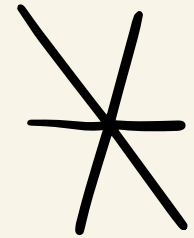
**הוראה מקוונת מרחוק לתלמידים עם לקויות
למידה וקשב**

חסמים

הזדמנויות

הזדמנויות בלמידה מרחוק

עבור המורה -
היכרות עם דרכי
הוראה חלופיות
לתמיכה
בתהליכי הלמידה של
תלמידים עם לקויות
למידה וקשב

חסמים אפשריים בלמידה מרחוק

המלצות כלליות

מיקוד המבט על צרכי התלמידים עם לקויות
הלמידה והקשב בהיבטים

שונים:

היבט רגשי
חברתי
ומשפחתי

היבט טכנולוגי

היבט של ניהול
והתארגנות

היבט לימודי

שיתוף פעולה עם הורים לתלמידים עם לקויות למידה והפרעת קשב

מיקוד בנקודות
חוזק אצל הילד
בהיבט של
למידה מקוונת
מרחוק

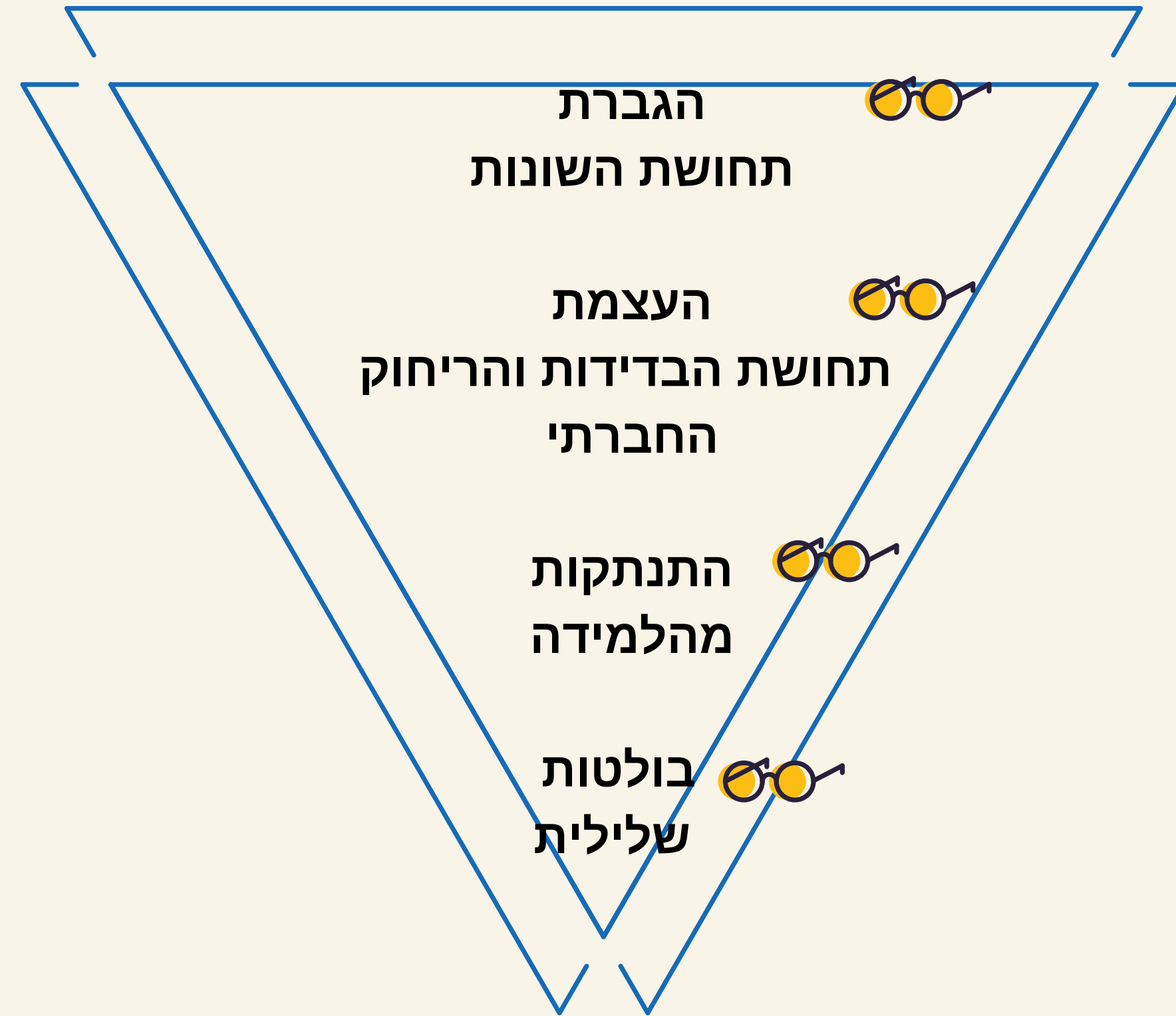
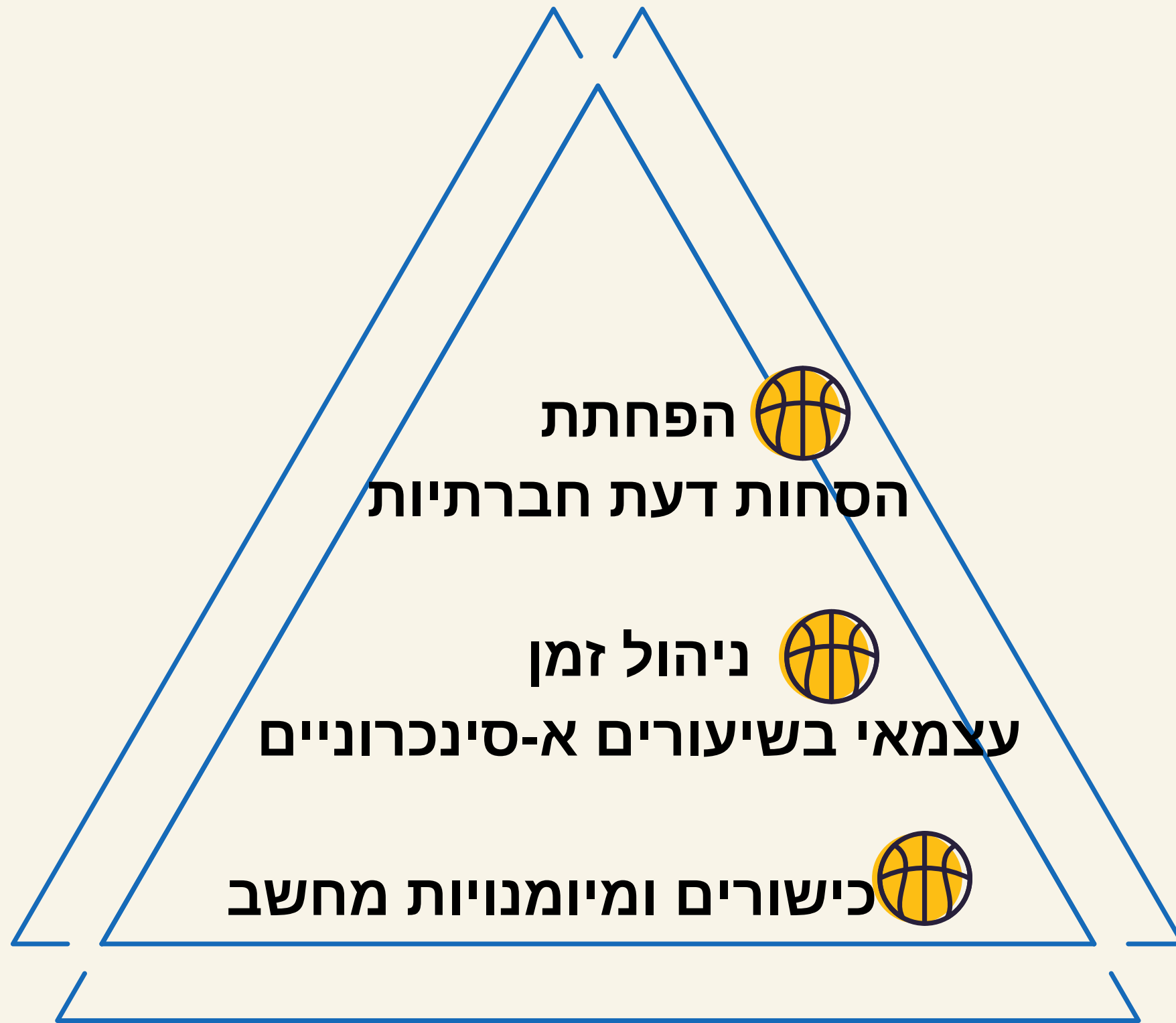
העברת מסר
של נוכחות
ואחריות
משותפת

קשר קבוע
של הצוות
החינוכי עם
ההורים

זיהוי "הכוח
ההורי" ותיעולו
לטובת
התהליכים
החינוכיים
והמשפחתיים

"כל מה שילד צריך זה מבוגר אחד שיאמין בו" הרב קרליבך

אתגרים רגשיים וחברתיים בלמידה מקוונת מרחוק של תלמידים עם לקות למידה וקשב

בניית שגרות

ניהול מעקב אחר נוכחות התלמידים במפגשים הסינכרוניים

כלים לניהול לוחות זמנים שיאפשרו את הגשת כל המטלות הנדרשות בזמן

ריכוז המידע שייאסף אודות ביצועי התלמיד בידי מחנך הכיתה

דיון ומעקב אחר השתלבות התלמיד בלמידה מרחוק בישיבות הצוות החינוכי (מחנך, יועץ, מת"לית, מורת שילוב וכו')

גיבוש החלטות אודות צרכיו של התלמיד ודרכי פעולה מיטביות לקידומו

איתור צוות מסייע

פסיכולוג

חונכים

מת"ליות

מורות שילוב

משאבים חיצוניים
איש צוות מלווה
פרא רפואי
וכל כוח עזר

שיעורים פרטניים

תלמידים בוגרים
(מחויבות אישית)

המלצות לליווי ותמיכה בהיבט הרגשי, החברתי והלימודי של תלמידים עם לקויות למידה וקשב בלמידה מרחוק

1 שיחות קבועות – בכל פרק זמן לבנייה ושמירה על הקשר האישי

2 הצעת עזרה – מבלי להמתין לפניית התלמיד. חשוב לוודא שהתלמיד הצליח להבהיר למורה את הקושי עמו הוא מתמודד

3 העצמת נקודות החוזק - לאפשר לתלמיד להציג בשיעור המקוון נושאים שהוא חזק בהם, בליווי המורה ובהכנה מראש

4 חיבור חברתי – קשר אישי מיטבי של המורה עם התלמיד יסייע גם בתחום החברתי ואף בתיווך במידת הצורך

השיעור הסנכרוני- הזדמנויות

- מבנה שיעור מיטבי-מבנה שיעור קבוע מקל על תלמידים עם לקות למידה וקשב במעקב אחר השיעור ויוצר תחושה של סדר ואחידות וחויית יציבות
- הקלטת שיעור מקוון
- שיתוף התלמיד בשיעור
- כיתה הפוכה
- למידה פעילה
- הוראה בצוות
- מאפיינים ויזואליים

הכנות לשיעור הסנכרוני

הסרת מחסום המחשב

במהלך שיעור סינכרוני

לעודד שימוש במחשב ולא בטלפון

תלמידים עם קשיים בתחום הקריאה והתפיסה החזותית – הגדלת הצג

תלמידים עם הפרעת קשב -המחשב מסייע במיקוד סביבת למידה מופחתת גירויים

רצוי לשלב בין שני המכשירים- צפייה בשיעור במכשיר הנייד וקריאה מעמיקה ו/או

הקלדת סיכום השיעור במחשב לתלמידים בוגרים עם קשיים גרפו מוטוריים הנשענים

על ההקלדה במחשב והאזנה

לאחר השיעור הסינכרוני

מעקב אחר השתלבות התלמיד בשיעור

שיעורים א-סינכרוניים

ריכוז כל המידע הנדרש למטלה בקובץ אחד (מצגת, קובץ word) והנגשתו על פי רצף העבודה הנכון

גיוון בסוגי השאלות - שאלות סגורות ופתוחות, שאלות איתור מידע, פרשנות והיסק ושאלות יצירתיות המאפשרות להישען על מוקדי הכוח

הבעת הידע בדרכים חלופיות - במדיה הדיגיטלית (ציור, סרטון, מצגת, יצירת משחק וכו') או בקובץ שיתופי עם חבר בהתאם לרמת הגיל ולדרישות הלמידה

שליחת תזכורת למועד הגשה מתקרב - פיתוח מנגנוני התראה ותזכורות אישיות

השיעור הפרטני בלמידה מרחוק

תוכנית הלימודים

למידה קבוצתית /
סיוע בחיבור התלמידים לכיתה
ע"פ התכנים שיילמדו ובהתאם למאפייני
הקבוצה

סיוע בהתארגנות

כלי לארגון זמן
טבלת דחוף-חשוב
"עוגת זמן" / טבלת "תכנון שבועי"
יומן אלקטרוני
אפליקציות לארגון למידה
תיווך התכנים והבנת המשימות הנדרשות

האתגרים בלמידה מקוונת מרחוק לתלמידים עם הפרעת קשב וריכוז

אתגר הקשב
המתמשך:
שמירת הקשב לאורך
זמן הלמידה
המקוונת.

בקרת הקשב:
ארגון הלמידה, ארגון וניהול
הזמן, עומס המטלות, למידה בסביבה
עתירת גירויים מסיחים, דרישה לעבור
בין סביבות למידה, כלים ומטלות

המלצות ויתרונות בתחום הקשב והריכוז

התארגנות וסדר

ליווי בהתארגנות ובתכנון מערכת השעות

שיחה מקדימה עם התלמיד-חשיפה הדרגתית : שיחת טלפון, התכתבות בוואטסאפ , שיח באמצעות המחשב

הפסקות בין שיעורים סינכרוניים

משך זמן ומבנה השיעורים –בהתאם לגיל התלמידים
שיעור של שלוש עד ארבע יחידות קצרות ומגוונות מבחינת הסוג ומידת המעורבות של התלמידים

הצגת לוח הזמנים בתחילה ובמהלך השיעור

ארגון הלמידה באמצעות מחשב- תיקיות לכל מקצוע, סרטוני התמצאות לארגון הלמידה

מיקוד קשב

סיוע במיקוד הקשב החזותי – שימוש בזכוכית מגדלת, חשיפה הדרגתית של הכתוב

סיוע במיקוד הקשב השמיעתי - Mute all, אוזניות בזמן ההקשבה לשיעורים, ובזמן למידה עצמאית בשיעורים א-סינכרוניים, אטמי אוזניים לנטרול רעשי סביבה.

תנועתיות והפעלה – בשיעור המקוון אפשר לעמוד, לשרבט או לשחק עם כדור גמיש ו/או לכתוב את הערות בצ'אט או להצביע בזום

הקלטות מתוזמנות - צירוף תיאור תמציתי של מבנה הסרטון, עם התייחסות לדקות, כדי להקל על ההתמצאות

מעקב ובקרה

מחווין ומעקב התקדמות בשיעורים א-סינכרוניים- סימון וי ומשוב בסוף כל פעילות

דרכים למעקב ולשמירה על קשב התלמידים- מצלמות במפגשי 'זום' מאפשרות חזרה והתייחסות

המלצות ויתרונות בתחום השפה והקריאה

למידה עצמאית
בקצב אישי

הקלטת השיעור

התאמת הטקסט

העשרה שפתית

הנגשת הטקסטים

הטרמת סרטון
לקריאה

המלצות בתחום הכתיבה

שימוש במחשב לצורכי
כתיבה בעת שיעור מקוון

*
התאמת מטלת הכתיבה
בעזרת שימוש בשאלון מקוון

שימוש בפונקציות נגישות
(כמו: גזור, העתק, הדבק)

כתיבה משותפת

תקציר השיעור

סיכום שיעור כתחליף לשיעור כתוב

משוב על כתיבת התלמיד
(במייל, בתוכנת משוב)

☆

המלצות בתחום החשבון

הקנייה מקוונת מרחוק באמצעים שונים:

קצב אישי

לוח נייד

שימוש במשאבים
דיגיטליים

לוח אלקטרוני

מצגת מלווה

ויזואליות בהוראה

המלצות למשוב והערכה

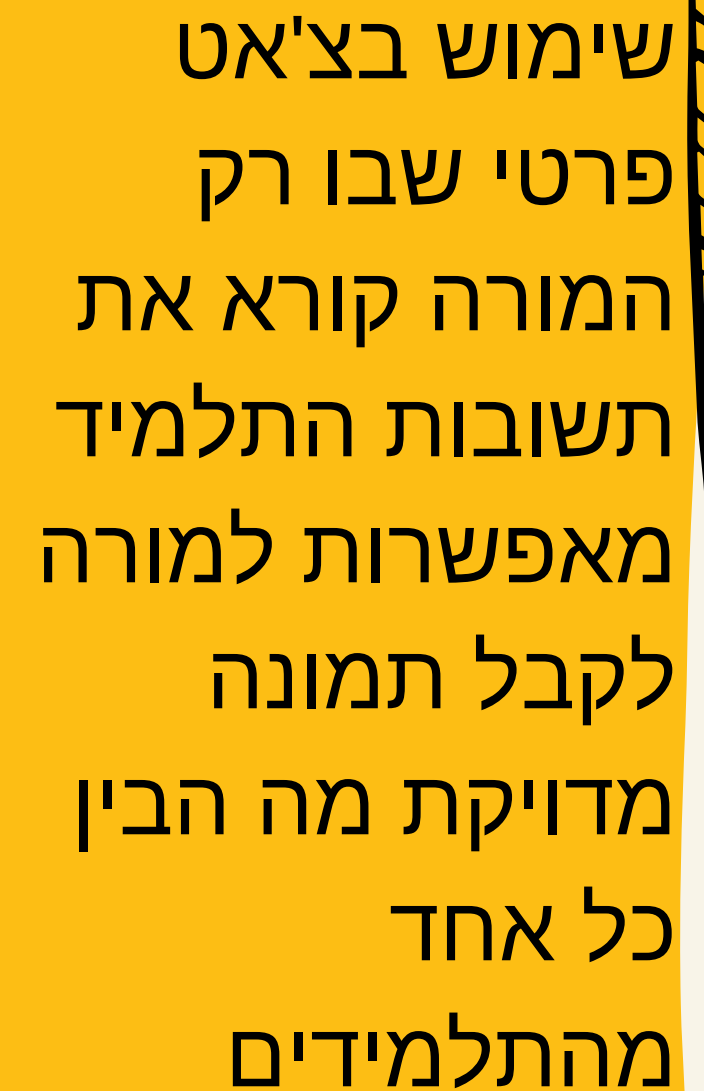
משוב באופן פרטני יקדם צמיחה וימנע מבוכה

שליחת צילום של
תרגול התלמיד
ותשובותיו

שימוש בטפסים
מקוונים להגשת
תרגילים ושיוך
משימות דיגיטליות

שימוש בצ'אט
פרטי שבו רק
המורה קורא את
תשובות התלמיד
מאפשרות למורה
לקבל תמונה
מדויקת מה הבין
כל אחד
מהתלמידים

לסיכום:

תלמידים עם לקות למידה וקשב עולים על הגל

תלמידים עם לקויות
גרפומוטוריים יכולים
להעתיק את מסך
המחשב באמצעות כלים
טכנולוגיים

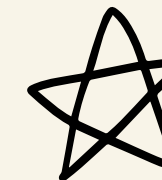
ההקלטה מאפשרת
נינוחות ופניות לקליטת
הרעיונות המרכזיים של
השיעור וניתן לגשת
אליהם בכל עת.
ההקלטה גם מונעת
יצירת עומס על הזיכרון

למידה מקוונת מרחוק
מאפשרת הזדמנות
ללמידה שבה התלמידים
פעילים, מתאמנים
ומתרגלים בחלק העיקרי
של השיעור

המדיה הדיגיטלית
מאפשרת ליצור שיעור מגוון
שכולל תרגול, בקרה
מיידית על התוצרים ומשוב
מקדם

קישור לחומרים נוספים על הלמידה המקוונת

למידה מקוונת: האתגרים שבפני לומדים ומלמדים. או: איך עושים את זה נכון? פרופ' יורם עשת

פגישת היועצות עם פרופ' יורם עשת בנושא למידה מקוונת בימי הקורונה 26.4.20
רשימת תיוג (checklist) לשיעור מקוון מיטבי

תמיכה בלומד העצמאי בסביבה הדיגיטלית\ פורטל עובדי הוראה
היבטים פדגוגיים של למידה מקוונת \ לשכת המדען הראשי

מדמיינים את ספטמבר-עקרונות פעולה ללמידה היברידיתתרגום דו"ח מסכם MIT יולי 2020
קורונה סטודיו – מסמך עקרונות

לא
עֲלִיף הַמְּלֶאכֶה לְגִמּוֹר
וְלֹא אֶתָּה בֶן חוֹרִין לְבַטֵּל
מִמְּנָה

- מסכת אבות, פרק ב משנה טז -

"אם ילד לא מצליח ללמוד את הדרך
אותה אנחנו מלמדים, אולי כדאי
שנלמד את הדרך בה הוא לומד."
(מקור לא ידוע)